

Osnovni tečaj planinskih veščin za Nepalce

in Bojan Pollak

V okviru več kot četrstoletnega sodelovanja med PZS in NMA je bil v Nepalju med 15. avgustom in 19. septembrom 2005 tečaj osnovnih planinskih veščin za Nepalce. Tečaj se je odvijal od 15. do 25. avgusta v Katmanduju, nato pa v Langtangu. Udeležilo se ga je 35 tečajnikov in dve tečajnici, ki so tudi vsi uspešno opravili izpite. Vodilo ga je 7 nepalskih (Lam Babu Šerpa, Gelbu Šerpa, Dorži Lama, Iman Gurung /tehnični vodja tečaja, ki ga je letos oktobra zasul snežni plaz pod Kang Gurujem/, Ngavang Nima Šerpa, Da Gombu Šerpa/ predstavnik NMA in glavni koordinator/ in Pasang Šerpa) in trije slovenski inštruktorji (Damijan Meško, zdravnik tečaja, Bojan Pollak, vodja tečaja in Tadej Pušavec iz SV). Vsi nepalski inštruktorji so bili v prejšnjih letih vsaj enkrat na najmanj trimesečnem usposab-

ljanju v Chamonixu v okviru ENSA. To je bil že dvaindvajseti skupni tečaj oziroma četrti tečaj osnovnih planinskih veščin. Prejšnji tečaji so bili namenjeni predvsem usposabljanju za vodnike, zadnji štirje pa dajejo osnovna planinska znanja, ustrezna nepalskim razmeram, ki so nujno potrebna. Tako za varnejšo hojo in plezanje, kot tudi za poznejše usposabljanje za vodniško delo, saj je ta tečaj osnova za nadaljnje usposabljanje. Na vseh skupnih tečajih (vključno z letošnjim) je več kot 600 Nepalcev pridobilo najmanj osnovno znanje za varnejše gibanje po visokih planinah.

Program je obsegal 18 tem: priprava na turo, vzpon, nevarnosti v planinah, plazovi, vreme, oprema, taborjenje in bivakiranje, varstvo okolja, planinsko izrazje, opis in ocena ture, planinska orientacija, prva pomoč, višinska bolezen, utrujenost, prehrana v planinah, vrvi in vozli, skalno plezanje, snežno in ledno plezanje, reševalna tehnika. Teme so bile teoretično obdelane na kratko, glavni poudarek je bil na praktičnem delu. Tako so bili tudi izpiti predvsem praktični. Kjer se je le dalo, je bilo potrebno določeno veščino »narediti«, ne »govoriti«. Tečajniki so imeli zelo različno predznanje in izkušnje, vendar je bila velika večina že precej časa v planinskem oziroma vodniškem delu. Dva sta bila celo že po štirikrat na vrhu Sagarmate, nekaj pa je bilo tudi takih, ki še nikoli niso bili v planinah. Dva sta bila povsem nepismena, vsaj polovica pa je znala angleško vsaj toliko, da so lahko prevajali drugim, ki jim je angleščina delala težave, čeprav naj bi bila »uradni« jeziki tečaja.

Inštruktorji so svoje delo usklajevali tako, da je vse potekalo nemoteno. Pri tem je bilo velikokrat potrebno zmanjšati obseg prenosa znanja, da ne bi med tečajniki prihajalo do zmede zaradi več različnih možnosti. Posamezni inštruktor je bil nosilec teme, praktično

delo pa je potekalo po skupinah, ki so jih vodili vsi inštruktorji – vsak svojo.

V Katmanduju je bil praktični del skalnega plezanja izveden v Baladžuju, ki se je tokrat pokazal kot manj primeren za začetni tečaj. Tamkajšnje smeri so za začetnike pretežke, v mokrem preveč spolzke, preveč zaraščene, poleg tega pa je bilo veliko pijavk in komarjev. V Langtangu je bil kopni del izveden pri samostanu Kjangdžing, snežni oziroma predvsem ledni del (snega je bilo samo za vzorec) pa na višini okoli 5000 m pod Najakango oziroma pod Urgjenmo. Bilo je precej toplo, saj temperatura na 5000 m ni nikoli padla pod -3°C .

Poleg osnovnega namena - dati tečajnikom ustrezna znanja in jih naučiti določenih veščin - je imel ta tečaj tudi namen določiti ustrezne vsebine za prihodnje osnovne tečaje. Nepalci so sicer že sami sposobni izpeljati kvaliteten osnovni tečaj, vendar po skupni oceni še vedno potrebujejo našo pomoč - predvsem zaradi doslednosti in večjih izkušenj. Zato skupaj nameravamo na osnovi izkušenj iz tega in treh predhodnih tečajev napisati ustrezen učbenik, saj so se dosednji učbeniki za osnovni (ne pa tudi za vodniški) tečaj izkazali za preobsežne (slovenski) oziroma ne povsem ustrezne (nepalski). To pomeni, da bo potrebno še veliko skupnega dela v prihodnje, saj Nepalci spet prosijo za pomoč in sodelovanje v naslednjem letu in nato še naprej.

Nas je tečaj stal nekaj čez 2 milijona tolarjev, NMA pa tudi okoli 2 milijona NPR, kar je okoli 6 milijonov tolarjev. Večji del naših stroškov je bil krit iz prispevka SV, večji ali manjši prispevek pa so dali še BAYER PHARMA iz Ljubljane, BV&S d.o.o iz Stopič, CALCIT iz Stahovice, KRKA iz Novega Mesta, Dušica KUNAVER, LEK iz Ljubljane, Bojan POL-LAK, PZS, TEHNOMAT iz Kranja, TISKARNA SCHWARZ iz Ljubljane, TITAN iz Kamnika, TOSAMA iz Domžal in ZAVAROVANICA TRIGLAV iz Ljubljane.

V Nepalju nismo sami

Nikakor si ne domišljamo, da samo mi pomagamo Nepalcem pri usposabljanju. Po tre-

nutno znanih podatkih so tu zelo aktivni Francozi, ki vodijo nadaljevalne tečaje in redno gostijo po več mesecev po nekaj Nepalcev v Franciji. V času, ko smo bili v Nepalju mi, jih je bilo v Chamonixu kar sedem Nepalcev. V zadnjih letih so aktivni tudi Avstrijci, ki so preko organizacije ECO HIMAL organizirali nekaj tečajev v Thameju, sedaj pa bo avstrijski parlament izglasoval novo večletno pomoč. Lani so imeli v Avstriji na večtedenskem usposabljanju nekaj Šerpa, o čemer je pisal celo dopisnik nekega ameriškega časopisa. Tudi Italijani ne stojijo ob strani. V novembru 2005 poteka z njihovo pomočjo poseben večtedenski tečaj za gorske reševalce. Vendar je dejstvo, da smo bili mi prvi (Aleš Kunaver), ki smo storili nekaj konkretnega. Vsi ostali so prišli na pomoč za nami. In pri tem jim močno pomagajo njihove države. Žal naša država še ni dojela tega, da je to tudi v njenem interesu.

Pomembno je delo, ne zgradba

Zanimivo je to, da se osnovni tečajji odvijajo na dveh krajih: v Manangu, kjer stoji stavba šole in se je vse skupaj pravzaprav začelo in v Langtangu, ki so si ga pravzaprav "izbrali" Francozi. Tako eden kot drugi kraj imata svoje prednosti in slabosti. Glavna prednost Langtanga je predvsem njegova bližina – en dan vožnje in nato tri dni hoje, kar pomeni določen prihranek, tako na času kot tudi v denarju. Poleg tega je tam tudi precej velikih balvanov, ki omogočajo določeno praktično delo. Glavna slabost Langtanga pa je, da je tečaj sredi naselja, kar onemogoča ustrezno disciplino, pa tudi možnosti za vzpone so omejene in precej vezane na letni čas. Do Mananga pa je en dan vožnje in pet dni hoje. Stavba omogoča boljši nadzor, vendar jo je potrebno temeljito preurediti. V okolici ni ravno ustreznega plezalnega vrta, prvi je šele kakšnih 1000 m više.

Toda možnosti za vzpone so relativno ugodne v vseh letnih časih.

Glede na to, da smo začeli v Manangu, kjer smo zgradili tudi šolo, so imeli Nepalci nekaj časa "slabo vest", ko je bil tečaj namesto tam v Langtangu. Vendar smo jih potolažili. Sicer je res, da je škoda, da stoji stavba prazna, vendar je bistveno to, da tečaj je, da se usposabljanje nadaljuje. Bistvena je vsebina, ne oblika, pomembno je delo, ne stavba. Tudi NMA je prišla do spoznanja, da je Manang boljša lokacija. Ko bo cesta podaljšana do Sjang, bo samo še dva dni hoje več, ko pa bo prišla še više, bo dolžina poti skoraj izenačena z Langtangom. Zato pripravljajo temeljito prenovno stavbe, ki je za današnje nepalske standarde že močno zastarela. Kuhinjo, ki zaradi nepravilne izvedbe močno zadimljuje prostore, bodo preselili v novo stavbo, nad učilnico postavili streho, napeljali elektriko in še kaj - če bo le kaj denarja. ●

napisi naših gora

Zima je, zato ta mesec napisa nismo mogli prebrati ...

Pač pa smo dobili komentar decembrskega napisa

Komentar decembrskih napisov naših gora

V PV12/05 ste v rubriki Napisi naših gora zapisali, da naj bi markacisti svoje čustvene izlive packali po skalah, kar za ta napis gotovo ne drži. Občutek imam, da avtor ni vedel (ne ve), da je to obnovljen umotvor legendarnega oskrbnika Zavetišča pod Špičkom Franceljna Ciuhe. Ko je bil dve leti oskrbnik Koče na Kamniškem sedlu, je imel priložnost tudi salonske "planince", drugačne kot pod Špičkom, zato se je kmalu vrnil tja. Tudi pod Jalovcem je malal podobne izreke, od vseh pa se mi zdi najboljši prav ta nad Pastirji pod Kamniškim sedlom, katerega sem si tudi sposodil za svoj planinski moto. Morda me zato veže nanj globlje čustvo. Ko sem ga prvič videl v novi barvi, sem bil prijetno presenečen, čeprav nekoliko odstopa od originala. Mislim, da je pač nekdo obnovil napis v spomin na Franceljna. To je najmanj, kar nas lahko spominja nanj in vem, da si vsaj nekaj "popackanih" skal zasluži. Čeprav napis ni čisto originalen in brez tiste njegove znamenite puščice na koncu, ki ponazarja elektrovleko - Francelj je bil namreč železničar - me spominja nanj in na mladost. Ko sem ga

davno nekoč obiskal v njegovem kraljestvu pod Jalovcem, mi je dejal: "Veš kaj bom še napisal, sem se spomnil lepe misli, vem na katero skalo jo bom napisal - Hodi v gore dokler je čas, kajti prišel bo čas, ko ne bo več čas in kmalu bo ta čas." Res je napisal in verjetno čas še ni spral tega globokega izreka. Je pa čas dohitel Franceljna, ki ga ni več tam pod Špičkom - in dohiteva tudi mene.

Na vsak način mi je sličica vzbudila kar nekaj spominov in hvaležen sem vam za njeno objavo, pa če napis ostane ali ne. Barve namreč ni posebno težko spraviti stran. V meni bo ostal - originalen!

Pozdrav s planinskim Srečno. Hkrati vam voščim zadovoljstvo za praznike v letu 2006 pa obilo uspeha in čim večjo naklado.

Ljubo Meden